

**SPRAWOZDANIE ZE STANU REALIZACJI
MAŁOPOLSKIEGO PROGRAMU
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2007-2013**

**Ramowy program ochrony ofiar przemocy oraz oddziaływań
korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie**

**ZA OKRES REALIZACJI
I 2010 ROKU - XII 2011 ROKU**

Spis treści

Wprowadzenie	3
1. Założenia Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2007-2013.....	4
2. Stan realizacji Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2007-2013 w okresie od I 2010 roku do XII 2011 roku.....	5
Realizacja celu operacyjnego A. Edukacja społeczna i promocja postaw wolnych od przemocy ..	5
Realizacja celu operacyjnego B. Dostępna sieć instytucji świadczących profesjonalną pomoc osobom i rodzinom uwikłanym w przemoc.....	8
Realizacja celu operacyjnego C. Szeroka oferta form pomocy i wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc w rodzinie.....	9
Realizacja celu operacyjnego D. Wysoka jakość i skuteczność pomocy udzielanej rodzinom doznającym przemocy	11
Realizacja celu operacyjnego E. Efektywna współpraca instytucji i organizacji na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie.....	12
Realizacja celu operacyjnego F. Ponadresortowy system informacji nt. przemocy w rodzinie, działań podejmowanych na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej oraz możliwości uzyskania pomocy.....	4
3. Wnioski z realizacji Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2007-2013 w okresie od I 2010 roku do XII 2011 roku.	16
Aneks	19

Wprowadzenie

Niniejsze sprawozdanie jest rezultatem monitoringu *Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2007-2013* za okres realizacji od I 2010 roku do XII 2011 roku.

Niniejsze opracowanie przygotowano w oparciu o kwestionariusze ankiet, które Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie rozesłał do podmiotów, które realizują zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Podmioty, o których mowa są wskazane w programie jako realizatorzy. Ankiety zostały przekazane dyrektorom Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz kierownikom Ośrodków Pomocy Społecznej z prośbą o zgromadzenie informacji na temat realizacji przedmiotowego programu. Kwestionariusze wysłano także do Kuratorium Oświaty, Kurii Metropolitarnej, Sądów Okręgowych, Okręgowych Izb Lekarskich, Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego, Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnień i Współuzależnienia oraz Komendy Wojewódzkiej Policji.

Sprawozdanie zostało opracowane na bazie 164 odesłanych i wypełnionych kwestionariuszy, co stanowi 74% wszystkich wysłanych ankiet. W ramach przeprowadzonych badań informacji odnośnie realizowanych zadań w zakresie ograniczania problemu przemocy w rodzinie oraz skutków stosowania przemocy, udzieliło 7 podmiotów ze szczebla wojewódzkiego, 15 Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie, 2 Ośrodki Interwencji Kryzysowej, 145 Ośrodków Pomocy Społecznej.

Sprawozdanie z przeprowadzonych badań składa się z 3 części. Pierwsza część prezentuje główne założenia *Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2007-2013*. Kolejna część porządkuje poszczególne działania w ramach realizacji programu, odnosząc je do konkretnych celów operacyjnych tj.: postaw społecznych wobec problemu przemocy; dostępności instytucji świadczących profesjonalną pomoc; szerokiej oferty form pomocy i wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc; poziomu jakości i skuteczności udzielanej pomocy; współpracy na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy oraz ponadresortowego systemu informacji. Całość sprawozdania zamykają wnioski z realizacji programu.

1. Założenia Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2007-2013

Małopolski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2007-2013: Ramowy program ochrony ofiar przemocy oraz oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie został przyjęty 12 lipca 2007 roku Uchwałą Nr 532/07 Zarządu Województwa Małopolskiego.

Podstawą prawną programu jest zarówno ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, jak i szereg innych dokumentów o zasięgu krajowym i wojewódzkim, w tym *Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie*.

Założenia programu kładą akcent na: interdyscyplinarność (działania planowane i wdrażane przez różnych specjalistów reprezentujących różnorodne instytucje i organizacje), podejście systemowe (rozwój spójnego i wielopoziomowego systemu przeciwdziałania przemocy opartego na wyspecjalizowanych zasobach instytucjonalnych i ludzkich, pomiędzy którymi istnieje relacja współpracy, efektywność (podejmowanie działań na podstawie diagnozy problemu na drodze ulepszania współpracy instytucjonalnej w celu poszukiwania skutecznych rozwiązań) oraz kompleksowość (rozpatrywanie przemocy jako zjawiska złożonego w płaszczyźnie prawnej, psychologicznej, moralnej i społecznej)

Zasadniczym celem programu jest ograniczanie skali problemu oraz skutków przemocy domowej poprzez zapewnienie interdyscyplinarnych rozwiązań w ramach zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie, które realizują instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań w tym zakresie, funkcjonujące na wszystkich szczeblach samorządu terytorialnego.

Realizację celu głównego zawarto w 6 celach operacyjnych:

- A. Edukacja społeczna i promocja postaw społecznych oraz działań wolnych od przemocy,
- B. Dostępna sieć instytucji świadczących profesjonalną pomoc osobom i rodzinom uwikłanym w przemoc,
- C. Szeroka oferta form pomocy i wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc w rodzinie,
- D. Wysoka jakość i skuteczność pomocy udzielanej rodzinom doświadczającym przemocy,
- E. Efektywna współpraca instytucji i organizacji na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie,
- F. Ponadresortowy system informacji nt. przemocy w rodzinie, działań podejmowanych na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej oraz możliwości uzyskania pomocy.

Realizacja założonych celów oraz kierunków działań powinna odbywać się w oparciu o diagnozę zjawiska, rozpoznanie problemu, jego lokalnych uwarunkowań, a także z uwzględnieniem współpracy interdyscyplinarnej, ponieważ pozwala to uzyskać bardziej efektywne rozwiązania.

2. Stan realizacji Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2007-2013 w okresie od I 2010 r. do XII 2012 r.

Niniejsza część sprawozdania stanowi opis realizacji programu w oparciu o poszczególne cele operacyjne, opisane według wyznaczonych zadań i wskaźników.

Realizacja celu operacyjnego A. Edukacja społeczna i promocja postaw wolnych od przemocy

Realizację celu operacyjnego zawarto w 6 zadaniach służących ukazaniu negatywnych konsekwencji przemocy w rodzinie, a także promocji działań profilaktycznych.

Cel A. Edukacja społeczna i promocja postaw społecznych oraz działań wolnych od przemocy	
Zadania	Wskaźniki realizacji
<ul style="list-style-type: none"> Opracowanie i upowszechnianie materiałów informacyjno - edukacyjnych na temat przemocy w rodzinie i jej negatywnych skutków 	<ul style="list-style-type: none"> 291 artykuły 175 rodzajów ulotek 21 poradniki, informatory i biuletyny
<ul style="list-style-type: none"> Promowanie efektów nowatorskich rozwiązań w zakresie zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> 78 artykuły 9 informacje na stronach www 51 konferencje i seminaria
<ul style="list-style-type: none"> Opracowanie i realizacja kampanii edukacyjnych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> 59 kampanii edukacyjnych
<ul style="list-style-type: none"> Rozwój form spędzania czasu wolnego sprzyjających wzmocnieniu więzi rodzinnych 	<ul style="list-style-type: none"> 101 festynów rodzinnych 96 imprez rekreacyjno-sportowych korzystających rodzin

➤ **Zadanie A.1. Opracowanie i upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych na temat przemocy w rodzinie i jej negatywnych skutków** zrealizowano poprzez:

- o opublikowanie 291 artykułów dotyczących zjawiska przemocy domowej, między innymi w powiecie chrzanowskim, w tygodniku *Przełom – Przemoc to nie osobisty problem, Zło szybko rośnie w siłę, Dziennik Polski - Biją poniżej, zabierają pieniądze, bo nie potrafią inaczej, Tygodnik Małopolski - Mąż nie może być katem. Nie daj się ponieść*. W powiecie suskim zamieszczono artykuł informujący o powstaniu punktu wsparcia

i konsultacji dla osób dotkniętych przemocą, natomiast w powiecie olkuskim cyklicznie zamieszczano informacje na temat funkcjonowania Punktu Interwencji Kryzysowej. Publikacje odnosiły się również do kwestii profilaktyki i dostępności różnych form pomocy dla osób uwikłanych w przemoc, tj. *Masz problem? Zadzwoń, Informacja dot. Punktu Informacji Wsparcia i Pomocy w Rodzinie. Jeśli borykasz się z problemem przemocy w rodzinie lub jesteś jego świadkiem...przerwij milczenie! Sięgnij po pomoc!*.

- dystrybucję 175 rodzajów ulotek. Wśród rozpowszechnionych materiałów edukacyjnych znajdowały się ulotki skierowane bezpośrednio do osób doświadczających przemocy np: *Nie musisz się na to godzić!*, *Masz prawo do obrony i wsparcia*, *Informacja dla ofiar przemocy*. Adresatami ulotek byli również świadkowie przemocy domowej: *Reaguj na przemoc*, *Jeżeli jesteś ofiarą przemocy w rodzinie lub jej świadkiem zadzwoń*, *Przemoc psychiczna – tajemnica czterech ścian*, *Przemoc nie skończy się sama - Pierwszym krokiem do jej przzerwania jest przełamanie izolacji i milczenia*.
- wydanie 21 poradników, informatorów i biuletynów, adresowanych zarówno do kadry pomocy społecznej jak i do osób bezpośrednio uwikłanych w zjawisko przemocy. Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej w Bochni i w Nowym Sączu wydały odpowiednio: biuletyn-*Pracownik Socjalny w terenie*, *Poradnik dla ofiar przemocy w rodzinie*, *Niezbędnik dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie*. Ponadto w Małopolsce rozpowszechniono między innymi: *Informator dla osób doświadczających przemocy w rodzinie*; *Kocham, szanuję, nie krzywdzę; Rodzina bez przemocy*.

➤ **W ramach zadania A.2. Promowanie efektów nowatorskich rozwiązań w zakresie zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie:**

- opublikowano 78 artykułów, z czego znaczną część stanowiły artykuły na temat tworzenia i usprawniania lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie np: *Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Gręboszów*, *działania Zespołu Interdyscyplinarnego*, *Zespół Interdyscyplinarny ds. przemocy w rodzinie - praktyczne aspekty funkcjonowania – szkolenie Zespołu Interdyscyplinarnego*, *Punkt Informacji Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie*, *Baza instytucji ds. przeciwdziałania przemocy*. W powiecie krakowskim informacje dotyczące realizacji Programu Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, publikowano zarówno w prasie, radiu jak i telewizji. Cenne źródło informacji stanowiły artykuły odnoszące się do rozmów z osobami, które doświadczyły przemocy oraz audycja radiowa w ramach Tygodnia Pomocy Ofiarom Przestępstw.
- zorganizowano 51 konferencji i seminariów. Konferencje poświęcone były wymianie doświadczeń: *Lokalny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie*, *Dzieci i przemoc*

domowa, *Lokalny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Rola i wsparcie powiatu w walce z przemocą, Przemoc w rodzinie można zatrzymać, nie bądźmy obojętni. Problematyka efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Wykorzystanie mediacji w systemie pomocy rodzinie, Razem przeciw przemocy w rodzinie, Konferencja w Czernichowie podsumowująca współpracę GOPS w Czernichowie z PCPR w Krakowie - *Kroczymy niebieskim szlakiem*. Komenda Wojewódzka Policji organizowała następujące konferencje: *Przemocy mówimy - nie*, KPP Sucha Beskidzka wspólnie z OIK i Poradnią Psychologiczną - *Zanim będzie za późno, Razem przeciw przemocy w rodzinie, Przemoc w rodzinie – nie bądźmy obojętni, Dobre i złe praktyki stosowania prawa i procedur prawnych w systemie przeciwdziałania przemocy; Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie - dobre praktyki innowacyjne projekty, skuteczne rozwiązania*. Często inicjatywą instytucji były spotkania ze społecznością lokalną, dotyczące zwłaszcza upowszechniania informacji na temat lokalnego systemu pomocy np. *Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w Gminie Gręboszów*.*

- W celu wykonania zadania **A.3. Opracowanie i realizacja kampanii edukacyjnych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie** przeprowadzono 59 kampanii społecznych. Jednostki pomocy społecznej przyłączyły się do realizacji ogólnopolskich kampanii np.: *Postaw na rodzinę; Szkoła bez przemocy*. Powiatowe konferencje często nawiązywały do tematu: *Dzieciństwo bez przemocy* oraz haseł: *Postaw na rodzinę, a także Powstrzymać Strach*. Dla rozpowszechnienia wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie wyemitowano audycje radiowe z udziałem specjalistów ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, audycje z cotygodniowego cyklu „*Dzieci i my*” poświęcone wychowaniu bez przemocy; a także wywiady prasowe z ekspertami w związku z wdrożeniem *Programu Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie* dla Gminy Miejskiej Kraków.
- Zadanie **A.4. Rozwój form spędzania czasu wolnego sprzyjających wzmocnieniu więzi rodzinnych** zrealizowano poprzez organizację 101 festynów rodzinnych w formie pikników, festiwali, imprez okolicznościowych np.: *Dzień Radości, Dzień Rodzinnej Zabawy, Dnia Godności Osób Niepełnosprawnych i Dnia Rodzicielstwa Zastępczego*. W ramach 96 imprez rekreacyjno-sportowych zorganizowano rajdy, wycieczki edukacyjno - rekreacyjne, wyjazdy wakacyjne i imprezy mikołajkowej dla dzieci z rodzin z problemem przemocy domowej.

Realizacja celu operacyjnego B. Dostępna sieć instytucji świadczących profesjonalną pomoc osobom i rodzinom uwikłanym w przemoc

Wykonanie celu operacyjnego zawarto w 4 zadaniach odwołujących się do zasobów instytucjonalnych.

Cel B. Dostępna sieć instytucji świadczących profesjonalną pomoc osobom i rodzinom uwikłanym w przemoc	
Zadania	Wskaźniki realizacji
1. Tworzenie punktów konsultacyjno - informacyjnych dla osób uwikłanych w przemoc	<ul style="list-style-type: none"> • 166 punktów konsultacyjnych • 6259 korzystających
2. Tworzenie Ośrodków Wsparcia dla Ofiar Przemocy	<ul style="list-style-type: none"> • 4 ośrodki wsparcia w tym: • 2 specjalistyczne ośrodki wsparcia • 269 korzystających
3. Rozwój Ośrodków Interwencji Kryzysowej	<ul style="list-style-type: none"> • 13 Ośrodków Interwencji Kryzysowej • 2 666 korzystających
4. Tworzenie miejsc hostelowych i mieszkań chronionych	<ul style="list-style-type: none"> • 199 miejsc całodobowych • 385 korzystających

- W zakresie zadania **B.1. Tworzenie punktów konsultacyjno - informacyjnych dla osób uwikłanych w przemoc** w 2011 roku funkcjonowało 166 punktów – dane ze *Sprawozdania MPiPS z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za I –XII 2011r.* Z porad udzielonych przez punkty w badanym okresie skorzystało 6 259 osób. W Małopolsce działały między innymi punkty konsultacyjno - informacyjne dla ofiar przemocy w rodzinie, sprawców przemocy i osób mających trudności z kontrolowaniem zachowań agresywnych .

- Zgodnie ze *Sprawozdaniem MPiPS z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z 2011* zadanie **B.2. Tworzenie Ośrodków Wsparcia dla Ofiar Przemocy** realizowano poprzez działalność 4 ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie w tym 2 specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie. W okresie za I –XII 2011r. z pomocy ośrodków wsparcia skorzystało 269 osób, zaś ze specjalistycznych ośrodków wsparcia 243 osoby.

- W celu realizacji zadania **B.3. Rozwój Ośrodków Interwencji Kryzysowej** funkcjonowało 13 ośrodków, z pomocy których skorzystało 2 666 osób uwikłanych w przemoc - dane ze *Sprawozdania MPiPS z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za I –XII 2011r.*

- W ramach zadania **B.4. Tworzenie miejsc hostelowych i mieszkań chronionych** zabezpieczono 199 miejsc całodobowych w ośrodkach wsparcia i specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie oraz Ośrodkach Interwencji Kryzysowej. Ponadto dane zawarte w *Sprawozdaniu MPiPS z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za I–XII 2011r.* wskazują, że skorzystało z nich 385 osób.

Realizacja celu operacyjnego C. Szeroka oferta form pomocy i wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc w rodzinie

Powyższy cel operacyjny składa się z 7 zadań tworzących sieć pomocy rodzinie w sytuacjach kryzysowych związanych z występowaniem przemocy.

Cel C. Szeroka oferta form pomocy i wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc w rodzinie	
Zadania	Wskaźniki realizacji
1. Budowanie lokalnych systemów przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez tworzenie i rozwijanie zespołów interdyscyplinarnych	<ul style="list-style-type: none"> • 176 zespołów interdyscyplinarnych • 2 389 interwencji • 4 987 korzystających
2. Opracowanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy	<ul style="list-style-type: none"> • 79 programów • 9 346 korzystających
3. Usprawnianie procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • 4 882 <i>Niebieskich Kart</i> w pomocy społecznej • 11 252 <i>Niebieskich Kart</i> w Policji • 1 701 wspólne interwencje służb pomocowych
4. Rozwój form poradnictwa dla osób uwikłanych w przemoc	<ul style="list-style-type: none"> • 12 538 korzystających z poradnictwa prawnego • 9 318 korzystających z poradnictwa socjalnego • 27 431 korzystających z poradnictwa psychologicznego • 3 092 korzystających z poradnictwa rodzinnego
5. Tworzenie i rozwijanie grup wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • 15 grup dla dzieci i młodzieży • 107 grupy dla dorosłych • 1 058 korzystających
6. Prowadzenie telefonu zaufania dla osób z problemem przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • 73 telefony zaufania • 1 979 udzielonych porad
7. Opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w środowisku otwartym i w zakładach karnych	<ul style="list-style-type: none"> • 17 programów korekcyjno-edukacyjnych • 296 uczestników

- W ramach zadania **C.1. Budowanie lokalnych systemów przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez tworzenie i rozwijanie zespołów interdyscyplinarnych** w Małopolsce funkcjonuje 176 formalnie powołanych Zespołów Interdyscyplinarnych, tak więc 97% gmin w województwie posiada zespoły interdyscyplinarne - dane z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie. Z danych objętych statystyką wynika, iż w badanym okresie zespoły interweniowały 2 389 razy. Działania członków zespołów przybierały formę pomocy prawnej, pomocy psychologiczno – pedagogicznej, konsultacji ze specjalistami oraz rozmowy wspierającej. Z uzyskanych danych wynika również, że z pomocy udzielanej przez zespoły i grupy robocze skorzystało 4 987 osób. W powiecie nowosądeckim, w 44 gminach kuratorzy uczestniczyli w zespołach interdyscyplinarnych, co przełożyło się na udział w 121 spotkaniach grup roboczych w 2011 r.
- W zakresie zadania **C.2. Opracowanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy** wdrożono 79 programów np. - *Twój demon - agresja*, *Po trzynastej*, *I kto tu rządzi*. Programy ochrony ofiar stanowiły także element gminnych systemów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz programów prewencyjnych. Z programów objętych statystyką skorzystało 9 346 osób. Ponadto 171 gmin w całej Małopolsce posiada formalnie zatwierdzony gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie – dane z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie. Kuratorzy sądowi z okręgu nowosądeckiego, w 98 przypadkach, uczestniczyli w realizacji gminnych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Zadanie **C.3. Usprawnianie procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie** zrealizowano w oparciu o procedurę *Niebieskie Karty*. Jednostki organizacyjne pomocy społecznej założyły 4 882 *Niebieskich Kart*. Wobec przyjętych zgłoszeń służby pomocowe odbyły 1 701 wspólnych interwencji. Natomiast małopolska policja w badanym okresie wypełniła 11 252 *Niebieskich Kart*.
- Wykonanie zadania **C.4. Rozwój form poradnictwa dla osób uwikłanych w przemoc** opierało się na prowadzeniu poradnictwa prawnego, z którego skorzystało 12 538 osób. Porady socjalnej udzielono 9 318 osobom, a porady psychologicznej 27 431 osobom. Liczba osób korzystających z poradnictwa rodzinnego wyniosła 3 092. Ponadto w województwie prowadzone były konsultacje dotyczące uzależnień i leczenia odwykowego, poradnictwo pedagogiczne oraz edukacja na temat praw i możliwości przezwyciężenia sytuacji kryzysowych.
- Zadanie **C.5. Tworzenie i rozwijanie grup wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie** zrealizowano poprzez prowadzenie 15 grup dla dzieci oraz 107 grupy dla dorosłych.

Ze zgromadzonych danych wynika, że z takiej formy pomocy skorzystało 1 058 osób. Oddziaływania terapeutyczne z osobami doświadczającymi przemocy były prowadzone również w placówkach Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnień i Współzależnienia w ramach Programów Psychokorekcyjnych.

- W celu realizacji **C.6. Prowadzenie telefonu zaufania dla osób z problemem przemocy w rodzinie** W 90% gmin działają ogólnodostępne telefony informacyjne i zaufania dla osób doświadczających przemocy – dane z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie. Jednostki, które przystąpiły do badania wskazują na 1 979 udzielonych porad telefonicznych, a także na uruchomienie 73 linii telefonicznych np. *Telefon Zaufania w ramach współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych telefon zaufania 32/ 623 13 71, Telefon wsparcia dla rodzin doświadczających przemocy w ramach realizowanego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie nr 32/ 622 94 81, KMP w Krakowie - Pomagamy sobie - 0 800 300 997, KPP Myślenice telefon wydziału kryminalnego gdzie anonimowo można powiadomić policję o każdym przestępstwie 12 272 06 31.* Małopolska policja w badanym okresie posiadała 9 linii telefonicznych, działających w komendach powiatowych i miejskich. MOPS w Oświęcimiu świadczy pomoc również poprzez komunikator internetowy *Gadu – Gadu* .

- W ramach zadania **C.7. Opracowanie i realizacja programów korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w środowisku otwartym i w zakładach karnych,** 17 jednostek realizowało programy korekcyjno - edukacyjne dla osób stosujących przemoc – dane z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie. Z danych objętych statystyką wynika, iż wdrożono 17 programów, w których uczestniczyło 296 sprawców przemocy. Praca terapeutyczna z osobami stosującymi przemoc była prowadzona również w placówkach Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnień i Współzależnienia w ramach programów psychokorekcyjnych. KWP w Tarnowie przeprowadziło 5 zajęć korekcyjno - edukacyjnych nt. *Prawne działania policjanta wobec przemocy w rodzinie w ramach programu Rodzina bez przemocy,* w Zakładzie Karnym Tarnów Mościce.

Realizacja celu operacyjnego D. Wysoka jakość i skuteczność pomocy udzielanej rodzinom doznającym przemocy

Niniejszy cel składa się z 3 zadań zmierzających do wzrostu kompetencji służb pomocowych oraz efektywności świadczonej pomocy.

Cel D. Wysoka jakość i skuteczność pomocy udzielanej rodzinom doznającym przemocy	
Zadania	Wskaźniki realizacji
1. Realizacja szkoleń podnoszących kwalifikacje i doskonalących umiejętności poszczególnych służb	<ul style="list-style-type: none"> • 485 szkoleń i warsztatów • 5255 liczba uczestników
2. Opracowanie i upowszechnianie materiałów instruktażowych, zaleceń i procedur postępowania interwencyjnego wobec przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • brak danych
3. Wdrażanie nowatorskich projektów na rzecz pomocy rodzinom uwikłanym w przemoc oraz niwelowania negatywnych skutków przemocy	<ul style="list-style-type: none"> • 31 projektów

- **Zadanie D.1. Realizacja szkoleń podnoszących kwalifikacje i doskonalących umiejętności poszczególnych służb** wykonano poprzez przeprowadzenie 485 szkoleń i warsztatów, w których uczestniczyło 5 255 osób. Wśród nich można wymienić formy doskonalenia poruszające tematykę współpracy interdyscyplinarnej i jednostek samorządu terytorialnego: *Zadania Gmin w Systemie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w kontekście znowelizowanej ustawy, Współdziałanie z samorządem i instytucjami powiatowymi, Na rzecz budowy systemu opieki nad dzieckiem i rodziną. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*. Małopolska policja zrealizowała 167 szkoleń, dla 2 822 funkcjonariuszy, najczęściej o tematyce powiązanej z procedurą *Niebieskie Karty*.

- W celu wykonania zadania **D.2. Opracowanie i upowszechnianie materiałów instruktażowych, zaleceń i procedur postępowania interwencyjnego wobec przemocy w rodzinie** dane objęte statystyką nie wskazują na realizację zadania.

- W zakresie zadania **D.3. Wdrażanie nowatorskich projektów na rzecz pomocy rodzinom uwikłanym w przemoc oraz niwelowania negatywnych skutków przemocy** zrealizowano 31 projektów. Wśród nich można wymienić następujące projekty: *Niebieska Skrzyńka, Fenix - Na skrzydłach aktywności, Dobry Wieczór, Rodzina na szóstkę, Popołudnie z rodziną, Grupa profilaktyczna – teatralna dla młodzieży, Przemoc ≠ Niemoc*. PCPR w Krakowie zrealizował dwa projekty ze środków EFS, które w sumie zakończyły 132 osoby – *SamoDZIELNI* - dla osób

zagrożonych wykluczeniem społecznym z tytułu przemocy w rodzinie, a także projekt systemowy - *W Stronę samodzielności* - grupa korekcyjno - edukacyjna.

Realizacja celu operacyjnego E. Efektywna współpraca instytucji i organizacji na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie

Wykonanie celu operacyjnego zawarto w 5 zadaniach odwołujących się do rozwijania sieci współpracy służb pomocowych

Cel E. Efektywna współpraca instytucji i organizacji na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie	
Zadania	Wskaźniki realizacji
1. Realizacja interdyscyplinarnych szkoleń dla przedstawicieli instytucji i organizacji zaangażowanych w zapobieganie i zwalczanie przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • 298 szkoleń • 3649 uczestników
2. Organizacja konferencji i seminariów poświęconych zjawisku przemocy w rodzinie w celu rozwoju wiedzy i wymiany doświadczeń	<ul style="list-style-type: none"> • 68 konferencje i seminaria • 3206 uczestników
3. Inicjowanie współpracy zagranicznej celem wymiany doświadczeń i dobrych praktyk w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej	<ul style="list-style-type: none"> • 3 ponadnarodowe projekty • 4 projekty zrealizowane z funduszków unijnych
4. Uaktywnianie organizacji pozarządowych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie i niwelowania negatywnych konsekwencji przemocy	<ul style="list-style-type: none"> • 9 inicjatyw
5. Tworzenie pomocy wolontaryjnej na rzecz dzieci – ofiar przemocy	<ul style="list-style-type: none"> • 15 rodzin • 32 dzieci • 62 wolontariuszy

- W ramach zadania **E.1. Realizacja interdyscyplinarnych szkoleń dla przedstawicieli instytucji i organizacji zaangażowanych w zapobieganie i zwalczanie przemocy w rodzinie** przeprowadzono 298 szkoleń, m.in.: *Przeciwdziałanie przemocy – Syndrom dziecka krzywdzonego*, *Wypalenie zawodowe – Kontakt z trudnym klientem*, *Sprawca przemocy - rola i zadania powiatu*, *Rola pracownika socjalnego w motywowaniu sprawców do udziału w programie korekcyjno edukacyjnym*. Dane objęte statystyką podają liczbę 3 649 uczestników szkoleń.
- Wykonaniu zadania **E.2. Organizacja konferencji i seminariów poświęconych zjawisku przemocy w rodzinie w celu rozwoju wiedzy i wymiany doświadczeń** służyło 68 konferencji i seminariów. W przedsięwzięciach objętych statystyką uczestniczyło 3 206 osób.

Przedstawiciele Starostwa Powiatowego w Krakowie oraz PCPR zostali zaproszeni do udziału w konferencji - *Kroczy my niebieskim szlakiem* - podsumowującej zajęcia profilaktyczne w wybranych szkołach w gminie Czernichów.

- W celu wykonania zadania **E.3. Inicjowanie współpracy zagranicznej celem wymiany doświadczeń i dobrych praktyk w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej podjęto trzy ponadnarodowe inicjatywy.** Przedstawiciele PCPR w Krakowie wzięli udział w konferencji *Dzieci i przemoc domowa* – organizowanej przez Akademię Ewangelicką w Tutzing. Małopolska policja w ramach współpracy KGP oraz departamentu Hiszpańskiego MSW, koordynującego system przeciwdziałania przemocy w 2011 r., wzięła udział w realizacji programu *Leonardo da Vinci – Zintegrowany system monitorowania przypadków przemocy w rodzinie – narzędzie w procesie kształcenia policjantów*. Pracownicy PCPR w Wieliczce uczestniczyli w konferencji w Monachium, dotyczącej przemocy wobec dzieci. Z funduszy unijnych zrealizowano 4 przedsięwzięcia m.in.: PCPR Kraków – *SamoDZIELNI*, PCPR w Dąbrowie Tarnowskiej – *Dobra Przyszłość*. W ramach Programu aktywizacji społeczno – zawodowej bezrobotnych w Gminie Nowy Targ, zorganizowano moduł specjalistyczny *Program wsparcia dla kobiet dotkniętych przemocą*.
- Zadanie **E.4. Uaktywnianie organizacji pozarządowych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie i niwelowania negatywnych konsekwencji przemocy** realizowane było w czterech powiatach: gorlickim, krakowskim, nowosądeckim i tarnowskim. Współpracą wykazało się 10 organizacji pozarządowych: *Koło Emerytów i Rencistów*, *Stowarzyszenie Oświatowe Echo*, *Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży*, *Caritas Diecezji Kieleckiej*, *Stowarzyszenie Maltańska Służba Medyczna*, *Towarzystwo Przyjaciół Dzieci*, *Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju i Wsparcia Społecznego „Busola”*, *Stowarzyszenie na Rzecz Pomocy Rodzinie „Nadzieja”*.
- Zadanie **E.5. Tworzenie pomocy wolontaryjnej na rzecz dzieci – ofiar przemocy** zrealizowano poprzez działalność 62 wolontariuszy, którzy wsparli 32 dzieci i 15 rodzin doświadczających przemocy. Ciekawą inicjatywą wykazał się powiat chrzanowski, dysponując środkami z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej zrealizowano projekt *Uśmiech w zasięgu dłoni*, który polegał na stworzeniu bazy wolontariatu na terenie powiatu, działającej na rzecz różnych form pomocy dziecku i rodzinie (również będących ofiarami przemocy). Tematyką zainteresowanych było 49 osób wyłonionych podczas spotkań w 3 szkołach ponadgimnazjalnych. Ostatecznie projekt ukończyło 25 wolontariuszy.

Realizacja celu operacyjnego F. Ponadresortowy system informacji nt. przemocy w rodzinie, działań podejmowanych na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej oraz możliwości uzyskania pomocy

Realizacji celu służy 6 zadań tworzących sieć informacji o zjawisku przemocy w rodzinie działań przeciwdziałającym temu zjawisku

Cel F. Ponadresortowy system informacji nt. przemocy w rodzinie, działań podejmowanych na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej oraz możliwości uzyskania pomocy	
Zadania	Wskaźniki realizacji
1. Przygotowanie ekspertyz dotyczących problemu przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • Brak danych
2. Monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • Skala zjawiska
3. Gromadzenie danych nt. działań podejmowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej	<ul style="list-style-type: none"> • 14 katalogów podejmowanych działań i dobrych praktyk
4. Tworzenie lokalnych i ponadlokalnych diagnoz problemu przemocy w rodzinie – mapowanie problemu przemocy domowej	<ul style="list-style-type: none"> • 73 diagnozy
5. Badanie zasobów, potrzeb oraz skuteczności działań podejmowanych w zakresie zapobiegania i zwalczania przemocy domowej	<ul style="list-style-type: none"> • 52 baz zasobów instytucjonalnych • 26 katalogów potrzeb • 9 raportów i sprawozdań
6. Tworzenie i aktualizowanie baz informacyjnych nt. możliwości uzyskania pomocy w sytuacji doświadczania przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • 74 baz informacyjnych

- W przeprowadzonym badaniu nie uzyskano danych wskazujących na realizację zadania **F.1. Przygotowanie ekspertyz dotyczących problemu przemocy w rodzinie**. Zgodnie z art. 8 pkt. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku zlecenie i finansowanie badań, ekspertyz i analiz dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie należy do zadań ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.
- W celu realizacji zadania **F.2. Monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie** Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie przeprowadził spotkania konsultacyjne z przedstawicielami samorządów terytorialnych województwa, w trakcie których zostały przedstawione działania podejmowane na terenie Małopolski.
- Zadanie **F.3. Gromadzenie danych nt. działań podejmowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej** zrealizowano poprzez utworzenie 14 katalogów podejmowanych działań i dobrych praktyk. Ze zgromadzonych danych wynika, że katalog prowadziło dziewięć powiatów:

chrzanowski, krakowski, limanowski, miechowski, myślenicki, nowotarski, suski, wadowicki, wielicki. Informacje na temat działań w ramach zapobiegania zjawisku przemocy domowej zamieszczane były także na stronach internetowych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej i innych jednostek zobligowanych do działania w tym zakresie.

- W ramach realizacji zadania **F.4. Tworzenie lokalnych i ponadlokalnych diagnoz problemu przemocy w rodzinie – mapowanie problemu przemocy domowej** opracowano 73 diagnozy. Jednostki organizacyjne pomocy społecznej sporządziły diagnozy skali zjawiska przemocy domowej w ramach tworzenia lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych oraz programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Zadanie **F.5. Badanie zasobów, potrzeb oraz skuteczności działań podejmowanych w zakresie zapobiegania i zwalczania przemocy domowej** zrealizowano poprzez opracowanie 52 baz zasobów instytucjonalnych, które zostały uwzględnione w gminnych systemach przeciwdziałania przemocy w rodzinie, sporządzenie 26 katalogów potrzeb oraz napisanie 9 raportów ewaluacyjnych i sprawozdań.
- Uzyskane dane wskazują na funkcjonowanie 74 baz informacyjnych w ramach zadania **F.6. Tworzenie i aktualizowanie baz informacyjnych nt. możliwości uzyskania pomocy w sytuacji doświadczania przemocy w rodzinie**. Bazy informacyjne najczęściej figurują na stronach internetowych ośrodków pomocy społecznej oraz urzędów miast i gmin, ponadto na stronie starostwa powiatowego w Chrzanowie opublikowano informator *Nie jesteś sam*.

3. Wnioski z realizacji Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2007-2013 w okresie od I 2010 r. do XII 2012 r.

Dane uzyskane w kwestionariuszach monitoringu *Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2007-2013* za okres realizacji od I 2010 roku do XII 2011 roku pozwalają wysunąć następujące wnioski:

- Dystrybucja materiałów informacyjno - edukacyjnych, realizacja programów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży, oraz poradnictwo rodzinne, stanowiły ważny element szeroko zakrojonej działalności prewencyjno - edukacyjnej instytucji współrealizujących program.
- Dobrze rozwinięta sieć instytucji świadczących profesjonalną pomoc osobom i rodzinom uwikłanym w przemoc była istotnym czynnikiem w trakcie realizacji programu. W ramach podejmowanych działań, w gminach opracowywano również procedury postępowania w sytuacji konieczności odebrania dziecka przez pracownika socjalnego.
- Osiągnięciem Programu był rozwój lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez akcje mające na celu poszerzanie kompetencji osób zaangażowanych w zapobieganie przemocy w rodzinie oraz działalność zespołów interdyscyplinarnych. W Małopolsce funkcjonuje 176 formalnie powołanych zespołów interdyscyplinarnych - tak więc 97% gmin w województwie posiada Zespoły. Z informacji uzyskanych od kierowników zespołów kuratorskich oraz kuratorów zawodowych wynika także, iż w większości działających zespołów interdyscyplinarnych współpraca przebiega prawidłowo. Jednakże w części funkcjonujących zespołów, metody współpracy między ich członkami, zwłaszcza w kwestii wcześniejszego powiadamiania o terminach spotkań, wymagają korekty i dopracowania.
- Działania takie jak: organizacja licznych szkoleń i warsztatów wspierających współpracę interdyscyplinarną oraz konferencji i seminariów sprzyjających rozwojowi wiedzy i wymianie doświadczeń, przyczyniły się także do usprawnienia współpracy międzyresortowej oraz do wzrostu skuteczności interwencji i jakości udzielanej pomocy.
- Program oferuje szerokie spektrum form pomocy i wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc, zwłaszcza w zakresie poradnictwa. Jednak wskazanym byłoby zintensyfikowanie działań zmierzających do zwiększenia ilości wdrażanych programów korekcyjno - edukacyjnych dla sprawców przemocy oraz ochrony osób doznających przemocy.

- Działania w zakresie współpracy międzynarodowej powinny zostać zintensyfikowane, zwłaszcza w ramach wykorzystania środków z funduszy unijnych. Należy też bardziej zaangażować organizacje pozarządowe, w działania na rzecz zapobiegania występowania zjawiska przemocy domowej.
- W ponadresortowym systemie informacji na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz działań podejmowanych na rzecz zapobiegania temu zjawisku, należy większy nacisk położyć na tworzenie kompleksowych baz zasobów instytucjonalnych, a także na tworzenia katalogów podejmowanych działań i dobrych praktyk.

W zakresie przyjętych kierunków działań i priorytetów najwyższy stopień realizacji wskazano w ramach:

- Celu operacyjnego 1. Edukacja społeczna i promocja postaw społecznych oraz zachowań wolnych od przemocy,
- Celu operacyjnego 2. Sieć instytucji świadczących profesjonalną pomoc osobom i rodzinom uwikłanym w przemoc,
- Zadania C.1. Budowanie lokalnych systemów przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez tworzenie i rozwijanie zespołów interdyscyplinarnych,
- Zadania C.4. Rozwój form poradnictwa dla osób uwikłanych w przemoc,
- Zadania D.1. Realizacja szkoleń podnoszących kwalifikacje i doskonalących umiejętności poszczególnych służb,
- Zadania E.1. Realizacja interdyscyplinarnych szkoleń dla przedstawicieli instytucji i organizacji zaangażowanych w zapobieganie i zwalczanie przemocy w rodzinie.

Natomiast najniższy stopień realizacji odnotowano w zakresie:

- Zadania D.2. Opracowanie i upowszechnianie materiałów instruktażowych, zaleceń i procedur postępowania interwencyjnego wobec przemocy w rodzinie,
- Zadania E.3. Inicjowanie współpracy zagranicznej celem wymiany doświadczeń i dobrych praktyk w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej,
- Zadania E.4. Uaktywnianie organizacji pozarządowych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie i niwelowania negatywnych konsekwencji przemocy,
- Zadania E.5. Tworzenie pomocy wolontaryjnej na rzecz dzieci – ofiar przemocy,
- Zadania F.1. Przygotowanie ekspertyz dotyczących problemu przemocy w rodzinie,
- Zadania F.3. Gromadzenie danych nt. działań podejmowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Niniejsza analiza stanu realizacji *Małopolskiego Programu Przeciwdziałania przemocy w Rodzinie na lata 2007-2013* pokazuje, iż w okresie od I 2010 roku do XII 2011 roku był on realizowany w znaczącym stopniu. Podejmowane przez realizatorów działania, sprzyjały wzrostowi wiedzy i świadomości zarówno służb odpowiedzialnych za przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej, jak i osób uwikłanych w przemoc. Z kolei wzrost świadomości społecznej, ma odzwierciedlenie w większej skali zdiagnozowanych przypadków występowania zachowań przemocowych w środowiskach domowych oraz skuteczniejszą interwencją służb pomocowych.

Na zintensyfikowanie działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie niewątpliwie wpłynęła *Ustawa z dnia 10 czerwca 2010r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw*, zwłaszcza poprzez zwiększenie ochrony osób krzywdzonych, powoływanie gminnych zespołów interdyscyplinarnych, mechanizmy izolacji osób stosujących przemoc, rozwijanie profilaktyki oraz tworzenie gminnych zespołów interdyscyplinarnych. Na jakość realizacji programu wpłynęło także rozszerzenie procedury *Niebieskie Karty* na służby tzw.: „pierwszego kontaktu”, które mają za zadanie podejmować interwencję w przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie, a także współpracować ze sobą.

Na tworzenie sprawnie działającego wojewódzkiego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie wpłynęły również działania Wojewody Małopolskiego, dzięki którym w 2010 roku gminy mogły ubiegać się o środki finansowe z budżetu Wojewody. W gminach pracowały zespoły interdyscyplinarne oraz prowadzone były działania informacyjno-edukacyjne.

Aneks

W niniejszej części sprawozdania przedstawiono narzędzie badawcze, które posłużyło do zgromadzenia danych od podmiotów wymienionych w programie jako realizatorzy.

Kwestionariusz monitoringu Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2007-2013 Za okres od I 2010 do XII 2011 roku

Szanowni Państwo!

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie przystąpił do monitoringu Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2007-2013 za okres realizacji od I 2010 do XII 2011 roku. Celem badań jest ustalenie w jakim stopniu Program sprzyja ograniczeniu problemu przemocy w rodzinie oraz skutków stosowania przemocy.

Poniższe pytania zostały podzielone na kategorie. Pierwszych 6 kategorii odpowiada celom operacyjnym Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Umieszczone pod nimi pytania są skorelowane z zadaniami i ich wskaźnikami przeznaczonymi do realizacji przez określone w Programie podmioty i dotyczą działań podejmowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy na Państwa terenie. Natomiast siódma kategoria umożliwi opis dodatkowych działań, wykraczających poza zadania wyznaczone w Programie.

Odpowiedzi proszę zapisywać bezpośrednio pod pytaniem, gospodarując odpowiednią ilością miejsca potrzebnego do zapisania odpowiedzi. Jeśli dane pytanie zostaje bez odpowiedzi proszę napisać *BRAK*.

Dziękuję!

1. Edukacja społeczna i promocja postaw społecznych oraz zachowań wolnych od przemocy.

1.1. Jakie materiały informacyjno-edukacyjne zostały opracowywane i upowszechnione?

(Proszę wypisać wszystkie tytuły i liczbę)

- artykuły:
- ulotki:
- poradniki:
- inne:

- 1.2. W jaki sposób promowano nowatorskie rozwiązania? (Proszę wypisać wszystkie tytuły/tematy i liczbę).
- artykuły:
 - informacje na stronach WWW:
 - konferencje:
 - seminaria:
 - inne
- 1.3. Jakie kampanie edukacyjne opracowano i zrealizowano? (Proszę wypisać wszystkie tytuły/tematy i liczbę)
- kampanie:
 - artykuły w prasie lokalnej i regionalnej:
 - wywiady prasowe z ekspertami:
 - audycje radiowe:
 - programy telewizyjne:
 - inne, jakie?
- 1.4. Jakie formy spędzania czasu wolnego sprzyjające wzmocnieniu więzi rodzinnych zorganizowano?
- liczba festynów rodzinnych:
 - liczba imprez rekreacyjno-sportowych:
 - liczba uczestniczących rodzin:
 - inne, jakie?
- 1.5. Jak rozwinięto edukację przedmałżeńską i poradnictwo rodzinne na rzecz przeciwdziałania przemocy?
- liczba poradni narzeczeńskich:
 - liczba kursów przedmałżeńskich:
 - liczba uczestników kursów przedmałżeńskich:
 - liczba poradni rodzinnych:
 - liczba udzielonych porad:
 - liczba rodzin objętych poradnictwem:
- 1.6. Jakie programy profilaktyczne przeprowadzono w szkołach? (Proszę wypisać wszystkie)
- tytuły i liczba programów:
 - liczba szkół realizujących programy:
 - liczba uczniów objętych programami:

2. Sieć instytucji świadczących profesjonalną pomoc osobom i rodzinom uwikłanym w przemoc.

2.1. Ile utworzono punktów konsultacyjno-informacyjnych?

- liczba punktów:
- liczba osób, którym udzielono pomocy:

2.2. Ile utworzono Ośrodków Wsparcia lub Specjalistycznych Ośrodków Wsparcia dla Ofiar Przemocy?

- liczba ośrodków wsparcia:
- liczba specjalistycznych ośrodków wsparcia:
- liczba osób objętych pomocą ośrodków:

2.3. Ile utworzono Ośrodków Interwencji Kryzysowej?

- liczba ośrodków:
- liczba udzielonych porad:
- liczba osób, którym udzielono pomocy:

2.4. Ile utworzono miejsc hostelowych i mieszkań chronionych?

- liczba miejsc hostelowych:
- liczba mieszkań chronionych:

3. Szeroka oferty form pomocy i wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc w rodzinie.

3.1. Jakie interwencje podejmowały zespoły interdyscyplinarne?

- liczba zespołów:
- liczba i rodzaj interwencji:
- liczba osób, którym udzielono pomocy:

3.2. Jakie programy ochrony ofiar przemocy zrealizowano?

- tytuły programów i czas realizacji:
- liczba programów:
- ilość osób objętych programami:

3.3. Czy w powiecie stosowano procedurę *Niebieskie Karty*?

- ilość wypełnionych Kart:
- ilość rodzin, którym założono Karty:
- ilość wspólnych interwencji służb pomocowych:

3.4. Jakie formy poradnictwa rozwinięto?

- liczba osób korzystających z poradnictwa prawnego:
- liczba osób korzystających z poradnictwa socjalnego:
- liczba osób korzystających z poradnictwa psychologicznego:
- liczba osób korzystających z poradnictwa rodzinnego:

- inne, jakie?

3.5. Ile grup wsparcia dla ofiar przemocy prowadzono?

- liczba grup wsparcia dla dzieci:
- liczba grup wsparcia dla dorosłych:
- liczba uczestników grup wsparcia:

3.6. Czy prowadzono telefon zaufania?

- nazwa i numery telefonów:
- liczba telefonów zaufania:
- liczba udzielonych porad:

3.7. Jakie programy korekcyjno-edukacyjne realizowano w środowisku otwartym?

- tytuły i czas realizacji programów (proszę wypisać wszystkie):
- liczba programów:
- liczba i rodzaj instytucji/organizacji podejmujących pracę ze sprawcami przemocy (wymień wszystkie):
- liczba grup dla sprawców:
- liczba sprawców, którzy ukończyli programy:

4. Jakość i skuteczność pomocy udzielanej rodzinom doznającym przemocy.

4.1. Jakie formy doskonalenia osób zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy zorganizowano? (Proszę wypisać wszystkie).

- tematy i liczba szkoleń:
- tematy i liczba warsztatów:
- liczba uczestników

4.2. Jakie materiały instruktażowe, zalecenia i procedury postępowania interwencyjnego opracowano i upowszechniono?

4.3. Jakie nowatorskie projekty na rzecz niwelowania negatywnych skutków przemocy wdrożono? (Proszę wymienić wszystkie)

- tematy i liczba projektów:
- liczba ofiar objętych pomocą (dzieci, dorosłych):
- liczba sprawców objętych pomocą:
- liczba rodzin objętych pomocą:

5. Efektywność współpracy instytucji i organizacji na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie.

- 5.1. Jakie interdyscyplinarne szkolenia dla przedstawicieli instytucji i organizacji zaangażowanych w zapobieganie i zwalczanie przemocy w rodzinie zorganizowano?
- tematy szkoleń:
 - liczba szkoleń:
 - liczba uczestników:
- 5.2. Jakie konferencje i seminaria sprzyjające rozwojowi wiedzy i wymiany doświadczeń zorganizowano? (Proszę wymienić wszystkie):
- tematy i liczba seminariów:
 - tematy i liczba konferencji:
 - liczba uczestników:
- 5.3. Jakie formy współpracy zagranicznej celem wymiany doświadczeń i dobrych praktyk zorganizowano? (Proszę wypisać wszystkie)
- liczba ponadnarodowych inicjatyw:
 - liczba partnerów zagranicznych:
 - tematy i liczba projektów zrealizowanych z funduszy unijnych:
 - liczba staży zagranicznych i wizyt studyjnych:
- 5.4. Jaką aktywnością wykazały się organizacje pozarządowe?
- rodzaje i liczba organizacji (proszę wypisać wszystkie):
 - tematy i liczba wdrożonych projektów:
 - liczba inicjatyw zrealizowanych we współpracy z organizacjami:
 - tytuły i liczba projektów zrealizowanych w ramach konkursów grantowych:
- 5.5. Ile grup wolontaryjnych działa na rzecz dzieci- ofiar przemocy?
- liczba grup wolontaryjnych
 - liczba ofiar-dzieci objętych pomocą:
 - liczba wolontariuszy:

6. Ponadresortowy system informacji na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie, działań podejmowanych na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej oraz możliwości uzyskania pomocy.

- 6.1. Jakie ekspertyzy dotyczące problemu przemocy w rodzinie przygotowano?
- 6.2. Czy monitorowano zjawisko przemocy w rodzinie?
- 6.3. Czy prowadzono katalog podejmowanych działań i dobrych praktyk na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej?

6.4. Czy opracowano diagnozy lokalne lub ponadlokalne (mapowanie problemu przemocy)?

- Tematy i ilość diagnoz:

6.5. Czy zbadano zasoby instytucjonalne, potrzeby oraz skuteczność działań podejmowanych w zakresie zapobiegania i zwalczania przemocy domowej?

- opracowano bazę zasobów instytucjonalnych (tak/nie):
- opracowano katalog potrzeb (tak/nie):
- opracowano raporty ewaluacyjne (tak, ile i jakie?/nie)

6.6. Czy utworzono i aktualizowano bazę informacyjną na temat możliwości uzyskania pomocy w sytuacji doświadczania przemocy w rodzinie?

- liczba baz informacyjnych:
- liczba wpisów:

7. Inne działania na rzecz ograniczenia problemu przemocy w rodzinie oraz skutków stosowania przemocy

7.1. Jakie inne działania w zakresie przeciwdziałania przemocy podjęto?